

เชคคอตุก (ร.ฮ.) 'อานิสงส์แห่งดูอาอ์'

ผู้พิทักษ์อิสลาม

ท่านอับดุลอะฟีร มุฮัมมัด บินอะลี บินบาบะ-
วัยฮฺ มีสมญานามว่า 'คอตุก' เป็นปรมา-
จารย์ทางด้านวิชาฮะดีษ เป็นหนึ่งในผู้รายงาน
ฮะดีษที่มีความโดดเด่นพอ ๆ กับที่ท่านก็เป็น
ฟุก่อฮาอ์ที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งในเรื่องการรายงาน
ฮะดีษและฟิกฮุนั้น

ท่านโดดเด่นตั้งแต่อดีตจนกระทั่งปัจจุบัน
บิดาของท่านคือ อิบน์บาบะวัยฮฺนั้นเป็นฟุก่อฮาอ์ที่
มีชื่อเสียงและมีตำแหน่งอันสูงส่งอยู่ในสมัยของ
ท่านอิมามสะฮัน อัชกะรี (อ.) และท่านอิมาม
ชะมาน (อ.) ได้รับการให้เกียรติจากท่านอิมามทั้ง
สอง ในจดหมายที่ท่านอิมามอัชกะรี (อ.) เขียนไปยัง
เขานั้น ท่านอิมาม (อ.) เรียกบิดาของท่านเชค
คอตุกว่า "ชัยคฺ (ผู้อาวุโสและมีความรู้) ของฉัน" "ผู้
ได้รับความไว้วางใจของฉัน" และ "นักปราชญ์ของ
ฉัน"

ชีวประวัติ

ท่านเชคคอตุก (ร.ฮ.)

ความเลอเลิศและความสามารถอันหาที่
เปรียบมิได้ของท่านเชคคอตุกทำให้เราต้องมีการ
พูดถึงเรื่องการกำเนิดของท่านก่อน กล่าวคือ บิดา
ของท่านเชคไม่มีบุตรจนกระทั่งเข้าสู่วัยชรา จึง
ทำให้เขารู้สึกหมดหวังต่อการที่จะมีบุตรสืบสกุล
แต่มีจดหมายของท่านอิมามอัชกะรี (อ.) ที่มีไปถึง
เขาความว่า :

"อัลลอฮฺ (ช.บ.) จะประทานความสำเร็จใน
การงานหนึ่งแก่ท่าน ตามที่พระองค์ทรงประสงค์
พระองค์จะประทานบุตรที่ดีเพียบพร้อมคนหนึ่ง
ให้แก่ท่าน"

ดูอาอ์ของท่านอิมาม (อ.) นี้ ทำให้ความสิ้น
หวังของเขากลายเป็นความหวังขึ้นมาทันที และ
ทราบดีว่า ตัวของเขาคงจะเหมือนกับท่านนบี

อิบรอฮีม (อ.) ที่มีบุตรสืบทอดหลังจากเข้าสู่วัย
ชราแล้ว ดังนั้นเขาจึงได้เดินทางไปยังกรุงแบก
แดด เข้าพบท่านนุบัคตี (ร.ฎ.) ซึ่งเป็นตัวแทน
ของท่านอิมามมะฮฺดี (อ.) ให้เรียนท่านอิมาม (อ.) ว่า
ให้ขอดูอาอ์ให้กับเขาให้ได้บุตรคนหนึ่ง ท่านอิมาม

**ด้วยบะรอกัตความจำเริญของดูอาอ์ของ
ท่านอิมาม (อ.) ในปี ฮ.ศ. 305 เชคคอตุกจึง
ถือกำเนิด ขึ้นมาในเมืองกุม ปีนั้นเป็นปีแรก
ของการเป็นตัวแทนท่านอิมาม (วะกิล) ของ
ท่านฮุเซน บินรูฮฺ (ร.ฎ.) ในช่วง "ขอยบะฮฺ
ศุฆรอ"**

มะฮฺดี (อ.) ตอบรับการร้องขอของเขา โดยกล่าวว่า
"เราได้วอนขอต่ออัลลอฮฺได้โปรดประทาน
เด็กน้อยสองคนที่ดีมีอิหม่านให้แก่ท่านโดยเร็วที่
สุด"

ด้วยบะรอกัตความจำเริญของดูอาอ์ของท่าน
อิมาม (อ.) ในปี ฮ.ศ. 305 เชคคอตุกจึงถือกำเนิด
ขึ้นมาในเมืองกุม ปีนั้นเป็นปีแรกของการเป็นตัว
แทนท่านอิมาม (วะกิล) ของท่านฮุเซน บินรูฮฺ
(ร.ฎ.) ในช่วง "ขอยบะฮฺ ศุฆรอ"

ดูอาอ์ของท่านอิมาม (อ.) นี้เองที่มีอิทธิพล
อย่างใหญ่หลวงต่อฐานภาพและลักษณะอันสูงส่ง
ของเชคคอตุก เช่น ความสามารถอันหาที่เปรียบมิ
ได้ของท่านในการเรียนรู้วิชาการของอะฮฺลุลบัยต
(อ.) ตัวเชคคอตุกเองได้กล่าวไว้ว่า :

"อะบดุลอะฟีร มุฮัมมัด บินอฮฺมัด ซึ่งเห็นว่า
ข้าพเจ้าได้เข้าชั้นเรียนของเชคมุฮัมมัด บินสะฮัน

อัล-วะลีด สม่่าเสมอและปรารถนาอย่างแรงกล้าในการเรียนรู้วิชาการ และท่องจำวิชาความรู้ไว้มากมาย เขาจึงกล่าวกับข้าพเจ้าหลายต่อหลายครั้งว่า :

“ความปรารถนาและความหลงใหลในการเรียนรู้วิชาการนั้นใช้เป็นสิ่งที่น่าประหลาดใจไม่เพราะท่านถือกำเนิดมาด้วยกับดุอาอูของท่านอิมามมะฮฺดี(อ)”

ใช่แล้ว ดุอาอ์ที่อัลลอฮฺ(ช.บ.)ทรงรับนี่เองที่ได้มอบนักปราชญ์ผู้ทรงคุณค่าให้แก่โลกอิสลาม ซึ่งตราบนวันกียามะฮฺลูกศิษย์ที่ได้เรียนรู้จากตำรับตำราอันทรงคุณค่าที่หลงเหลืออยู่ไม่มากนักของท่าน จะได้สำแดงความยิ่งใหญ่และความสามารถให้โลกได้ประจักษ์

ใช่แล้ว ดุอาอ์ที่อัลลอฮฺ(ช.บ.)ทรงรับนี่เองที่ได้มอบนักปราชญ์ผู้ทรงคุณค่าให้แก่โลกอิสลาม ซึ่งตราบนวันกียามะฮฺลูกศิษย์ที่ได้เรียนรู้จากตำรับตำราอันทรงคุณค่าที่หลงเหลืออยู่ไม่มากนักของท่านจะได้สำแดงความยิ่งใหญ่และความสามารถให้โลกได้ประจักษ์

ฐานภาพเชคศอตุก(ร.ฮ.)

เชคฏูซี(ร.ฮ.)กล่าวในหนังสือ“พะฮฺรือฮฺต”ของเขาว่า :

“ท่านอะบูญะฮฺร อิบนูบาบะวัยฮฺ เป็นผู้อาวุโสผู้ยิ่งใหญ่ มีความจำฮะดีษเป็นเลิศ เป็นบุคคลที่รู้ซึ่งถึงสภาพของนักรายงานฮะดีษเป็นอย่างดี และได้รายงานฮะดีษและริวายะฮฺจากอะฮฺลุลบัยตฺ(อ) ในบรรดาอุละมาอ์เมืองกุมจะหาผู้ที่เสมอเหมือนท่านในด้านการจดจำอัล-ฮะดีษ และมีความรู้กว้างขวางเช่นท่านไม่มี ท่านได้แต่งตำราไว้มากมายถึง 300 กว่าเล่ม เชคมุฟีด บิดาของนะญาซีและอิบนุ มอฏออิรีเป็นลูกศิษย์ของท่าน ท่านเป็นหนึ่งในเจ้าของตำราหลักของชีอะฮฺคือ “กุดุบอ์รอะฮฺ” เป็นหนึ่งในนักฮะดีษทั้งสามที่มีชื่อเสียงที่สุดและกำเนิดมาด้วยกับดุอาอูของท่านอิมามมะฮฺดี(อ)”

ท่านนะญาซีกล่าวในหนังสือ“ริญาล”ว่า:

“ท่าน(เชคศอตุก)เป็นอาจารย์ของเรา เป็นพะกีฮฺและได้รับการเคารพยกย่องอย่างสูงจากชีอะฮฺในเมืองครอซานและเรย์ ท่านมาเมืองแบกแดดในปี ฮ.ศ. 355 บรรดาอุละมาอ์ชีอะฮฺรับฟังอัล-ฮะดีษจากท่าน”

ท่านชัยยิดบะฮฺรุลอูลุม(ร.ฮ.) กล่าวว่า :

“ท่านเป็นผู้อาวุโสคนหนึ่งของชีอะฮฺ เป็นหัวหน้าของมัชฮับ เป็นหัวหน้าของนักปราชญ์ฝ่ายอัล-ฮะดีษ สิ่งที่ท่านได้รายงานมาจากบรรดาอิมาม(อ)นั้นล้วนเป็นความจริง และน่าเชื่อถือ ท่านถือกำเนิดมาด้วยดุอาอูของท่านอิมามมะฮฺดี(อ) และเติบโตขึ้นอย่างมีเกียรติ ท่านอิมาม (อ) ได้ส่งจดหมายฉบับหนึ่งและบอกคุณสมบัติของท่านว่า เป็นพะกีฮฺ ได้รับความจำเริญและดีด้วยเหตุนี้เองที่ประชาชนทั่วไปได้รับบะรอกัตจากท่านโดยถ้วนหน้ากัน ไม่ว่าจะเป็ชุนนีหรือชีอะฮฺก็ได้รับผลพวงจากความรู้ของเขา งานเขียนของท่านจะยังคงอยู่ตราบนานเท่านาน

ท่านอิบนุอิติริช (ร.ฮ.) กล่าวไว้ใน “ชะรออิล” ว่า :

“ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความไว้วางใจและมีฐานะอันสูงส่งซึ่งรอบรู้ในริวายะฮฺของอะฮฺลุลบัยตฺ(อ) ท่านมักจะทำการตรวจสอบ และทักท้วงงานเขียนของอุละมาอ์ในอดีต ซาบซึ่งในเรื่อง ‘ริญาล’ (นักรายงานฮะดีษ)เป็นอย่างดี ท่านเชคมุฟีดก็เป็นลูกศิษย์ของท่าน”

ตำราของท่านเชคศอตุก(ร.ฮ.)

เชคศอตุก(ร.ฮ.)เป็นหนึ่งในอุละมาอ์ที่มีคุณสมบัติ ‘ท่องไปในฮะดีษ’ ซึ่ง ‘ท่องไปในฮะดีษ’ หมายความว่าถึง การเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมอัล-ฮะดีษและริวายะฮฺของท่าน ศาสตา(ศ)และอะฮฺลุลบัยตฺ(อ) ลักษณะเช่นนั้นมีอยู่ในตัวของอุละมาอ์ฝ่ายฮะดีษ ผู้ยิ่งใหญ่ของเรา ซึ่งได้ผ่านประสบการณ์ ความยากลำบากอันหาที่เปรียบมิได้ที่ต้องเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ไม่ว่าจะอยู่ใกล้หรือไกล ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่ยากเย็นแสนเค็ญ เพื่อที่จะไปเอาและถ่ายทอดอัล-ฮะดีษ และริวายะฮฺจากนักรายงานฮะดีษที่ยังมีชีวิตอยู่ในดินแดนต่าง ๆ และเก็บรวบรวมบันทึกไว้ในตำราของตนเอง ขณะเดียวกันก็ได้รับ

ประโยชน์จากครูบาอาจารย์ หรือวิชาการที่มีการเรียนการสอนอยู่ที่นั่น โดยอาศัยสิ่งเหล่านี้ที่เขาเหล่านั้นนำพาวัฒนธรรมอิสลามไปสู่การเคลื่อนไหวและมีชีวิตชีวาขึ้น

เชคศอดุก(ร.ฮ.)เป็นหนึ่งในจำนวนอุละมาอ์เหล่านั้น ท่านได้ท่องเที่ยวไปยังดินแดนต่าง ๆ นับไม่ถ้วนเพื่อรวบรวมอัล-ฮะดีษและริวายะฮฺ ท่านอาศัยอยู่ในเมืองเรย์ แต่ในช่วงวัยหนุ่มนั้นได้เดินทางไปยังกรุงแบกแดด เรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์จากอุละมาอ์ผู้ยิ่งใหญ่ซึ่งอยู่ที่นั่นและเขาเหล่านั้นได้มองดูเชคศอดุก(ร.ฮ.)อย่างชื่นชมและยินดี ท่านได้เดินทางไปยังเมืองนิซาบур ฆุซซัรคิมะรุ อิศฟะฮาน และบุงคอรอ

ทั้ง ๆ ที่ในช่วงชีวิตของท่านนั้นส่วนใหญ่หมดไปกับเดินทางและงานเขียนตำรา แต่ท่านก็ใช้เวลาอันมีค่าของท่านในการสอนหนังสือ ท่านได้เขียนตำราในสาขาวิชาต่าง ๆ ไว้มากถึง 300 กว่าเล่ม แต่น่าเสียดายเหลือเกิน ที่ขุมคลังแห่งวิทยปัญญาเหล่านี้ตกมาถึงมือเราไม่มากไปกว่า 20 เล่มซึ่งประกอบไปด้วย

(1) อิลละลฺุซชะรอเอียะอฺ, (2) ชะวาบู้ล-อะอุมาล, (3) อิกอบู้ลอะอุมาล, (4) อุยูนุอัก-บาริ้ลริฎอ(อ), (5) คิฟาตุชชีอะฮฺ, (6) มะศอดิกอตุลอิควาน, (7) ฆะฎออิรุซชีอะฮฺ, (8) อัล-มักันนะฮฺ, (9) ฆะฎออิรุรอญูบ, (10) ฆะฎออิรุ-ชะอุมาน, (11) ฆะฎออิรุรอมะฎอน, (12) อัล-ฮิดายะฮฺ, (13) กะมาลุดดีนวะตะมะมูนเนียอะ-มะฮฺ เชคฎุซซี(ร.ฮ.)เขียนในตำรา“ฆะฮฺรือซด”ของท่านว่าเมื่อตอนอยู่ที่มักกะฮฺ เชคศอดุกฝันเห็น ท่านอิมามมะฮฺดี(อ)และบอกกับท่านว่า “จงเขียนตำราที่เกี่ยวกับการ“ฮอยบะฮฺ”ของเรา และบันทึกช่วงชีวิตอันยาวนานไว้ในนั้นด้วย” แล้วท่านก็ได้เขียนตำราเล่มนี้ (กะมาลุดดีนวะตะมะมูนเนียอะมะฮฺ), (14) อัล-อะมาลี ตำราเล่มนี้ได้รวบรวมเอาคำปราศรัยของท่านเชคในเมืองต่าง ๆ ไว้ซึ่งคำปราศรัยแรกของท่านคือ ในวันศุกร์ที่ 18 ร่อญูบ ฮ.ศ. 368 ในเมืองเรย์, (15) อัล-เอียะฮุดิกอด เมื่อเชคศอดุกได้เดินทางไปยังเมือง นิซาบур อุละมาอ์เมืองนั้นได้เข้าพบท่านและขอให้ท่านได้อธิบายหลักความเชื่อของชีอะฮฺโดยสรุป เชคตอบรับคำเรียกร้องนั้นและเริ่มต้นบันทึกตำราเล่มนี้

เมื่อวันศุกร์ที่ 12 ชะอุมาน ฮ.ศ.368 ในเมืองซาบур, (16) อัด-เตาสีต ตำราเล่มนี้พูดถึงเรื่องการรู้จักพระผู้เป็นเจ้าของท่าน อันเนื่องจากตำราเล่มนี้เขียนอย่างง่าย ๆ ตามหลักวิชาการจึงมีผู้รู้กลุ่มหนึ่งได้ทำการอธิบายข้อเขียนของท่านไว้ด้วย ตำราเล่มนี้ได้รับการจัดพิมพ์หลายครั้งในอิหร่าน เมืองบอมเบย์ และเมืองนะญฟ, (17) อัล-คิซอล ถือเป็นตำราที่มีชื่อมากที่สุดของเชคศอดุก(ร.ฮ.) โดยที่ท่านได้ริวายะฮฺตามตัวอักษร“คิซอล”หมายถึงคุณลักษณะ ซึ่งเรื่องที่ปรากฏอยู่ในตำราเล่มนี้จะเป็นรายงานฮะดีษที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่ดีและคุณลักษณะที่เลว โดยแยกแยะเป็นชนิด ๆ ไว้, (18) มันลายะฮฺ ฆุรุฮฺลัฟะกีฮฺ ตำราเล่มนี้เป็นหนึ่งใน“ตำราทั้งสี่”ของชีอะฮฺ ซึ่งถือว่าเป็นตำราฮะดีษ

เชคศอดุก(ร.ฮ.)เป็นหนึ่งในอุละมาอ์ที่มีคุณสมบัติ‘ท่องเที่ยวในฮะดีษ’ซึ่งหมายถึงความถึงการเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมอัล-ฮะดีษและริวายะฮฺของท่านศาสดา(ศ) และอะฮฺลุลบัยตุ(อ) ลักษณะเช่นนั้นมีอยู่ในตัวของอุละมาอ์ฝ่ายฮะดีษผู้ยิ่งใหญ่ของเรา

ที่ได้รับการรับรองมากที่สุด คือ“อัล-กาฟี”ของเชคคุลัยนี “มันลายะฮฺฆุรุฮฺลัฟะกีฮฺ” ของเชคศอดุก “อิซติบศอร”ของเชคฎุซซี และ “ตะฮฺซีบู้ลอะฮฺกาม”ของเชคฎุซซี(ร.ฮ.) “มันลายะฮฺฆุรุฮฺลัฟะกีฮฺ” มีฮะดีษอยู่ 5,920 ฮะดีษ เป็นตำราลำดับที่สองของ“ตำราทั้งสี่”ถือเป็นตำราที่ทรงคุณค่าที่สุดของท่านเชคศอดุก(ร.ฮ.)

อัสญุกรรมเชคศอดุก(ร.ฮ.)

หลังจากที่เชคศอดุก(ร.ฮ.)ได้ใช้ชีวิตรับใช้อิสลามและมุสลิมมาตลอดช่วงชีวิตของท่าน ผ่านความทุกข์ยากและลำบากมานานแสนนานในการเผยแพร่อัล-ฮะดีษของอะฮฺลุลบัยตุ (อ) ในที่สุดท่านก็จากดุนยานี้ไปพบกับพระผู้อภิบาลเมื่ออายุได้ 72 ปี ในปี ฮ.ศ. 381 ที่เมืองเรย์ หลุมฝังศพของท่านอยู่ใกล้กับหลุมฝังศพของท่านอับดุล-อะซีม (ร.ฎ.) ❀